

MEDER-UTVA:

Potovanje princese Miris.

daljnem, daljnem kraju, kamor jeseni odlete lastavice — v vroči Afriki — si je v najlepšem cvetu postavil svoj grad cvetni kralj Rožnik, kjer je prebival s kraljico Rožo in hčerko Miris. V bližini njegovega gradu je gnezdila drobna lastovica. Zvečer, ko sta kralj in kraljica odšla spat in je mala kraljična še slonela na oknu, je priletela lastovica k njej v vas. Pripovedovala ji je o daljnih severnih deželah, kamor je vsako poletje odletela. Pripovedovala ji je o ljubkih trnjulčicah, ki cveto ob živih mejah, o čarobnih poletnih nočeh, o smrekovih gozdovih, na katerih se blešči rosa, kakor tisoč oči izmed košatih trepalnic. Pripovedovala ji je o kačjih pastirjih in pastiricah, ki obletavajo šepetajoče trstje kraj jezera. Pripovedovala ji je tudi o rdečeličnih otrocih, ki bosonogi hacajo po kalužah in se igrajo in lovijo drobne ribice in črne piškurje.

Mnogo in tako zanimivo je pripovedovala lastovica, da je Miris večkrat vzkliknila: »O, ko bi mogla videti vse to!«

»Pojdi z menoj, pa boš videla,« je rekla lastovica, ki je kraljično imela jako rada. »Ponesem te na svojih perutih tja.«

Bližal se je rojstni dan kraljične. Kralj in kraljica sta jo vprašala, kaj si želi za vezilo. — »Nič drugega, kakor potovati enkrat na sever!« je odgovorila Miris.

Kralj in kraljica sta se ustrašila. »Ali s kom bi potovala, ljubo dete? Saj vendar veš, da midva ne moreva s teboj. Meni,« je dejal kralj, »je nemogoče, ker moram vladati. Kraljica mati pa je prestara, da bi mogla na tako dolgo pot.«

»Ali ljubi očka,« je vzkliknila hčerka, »saj vidva ostaneta doma. Mene spremi in ponesi tja lastovica.«

Zvečer, ko sta bila kralj in kraljica sama v spalnici, sta se pogovarjala o kraljični želji. »Pravzaprav,« je menil kralj, »nima najina hčerka napačne želje. Potovanje izobrazuje. Mislím, da bi ji lahko ugodila.« — »Tudi jaz mislim, da bi ji lahko ugodila,« mu je segla kraljica hitro v besedo. »Lastovica je prav zanesljiva oseba. Brez skrbi bi jo izročila njenemu varstvu.«

Sklenila sta končno, da za rojstni dan dovolita hčerki polet na daljnji sever. Že drugo jutro je kraljica naročila za kraljično popotno obleko, ki naj bi bila narejena iz lipovega listja. Kraljica je bila namreč štedljiva gospodinja in dobro je vedela, da je lipovo listje trpežno. Kraljična se je sicer namrdnila, ker bi bila najrajša potovala v beli svili, a kraljica ni hotela o tem ničesar slišati, zakaj kar se je obleke tikalo,

je odločala kraljica mati sama, nihče ni smel ugovarjati. »Tudi krono pustiš doma,« je dejala hčerki. »Kdo ve, koliko razbojnikov je na severu. Lahko bi te oplenili.«

»Toda mamica,« je zatarnala Miris, »potem pa ne bo nihče vedel, da sem kraljična!«

»Saj ni potrebno, da vedo to. Sicer boš morala vse dvakrat dražje plačevati, kakor plačujejo navadni potniki.«

Ko je bila potna obleka gotova, se je Miris odpravila. Lastovica je bila vedno pripravljena na odhod. Preden pa sta odšli, je kralj lastovici še enkrat zabičil, naj pazi na kraljično, da se ji ne pripeti nič žalega. Sicer zapodi lastovico enkrat za vselej iz svojega kraljestva.

Drugo jutro se je Miris poslovila od očeta in matere in sedla na lastovico. Kralj in kraljica sta bila vsa solzna in sta mahala za njo, dokler jima ni izginila izpred oči. Na pragu svojega gradu je stal princ Rožencvet, ki je imel Miris na vso moč rad, in bridke solze so mu lile iz oči. Kraljična pa se še ozrla ni nanj.

Brzi polet je bil kraljični hudo všeč. Le to ji ni bilo po volji, da je lastovica tako visoko letela, da ni mogla dobro videti krajev in ljudi na zemlji. Na večer tretjega dne sta dospeli do hiše, kjer je imela lastovica v podstrešju svoj poletni stan. Kraljična je zavihala nasek, ko je zagledala to bivališče ter je takoj povedala lastovici, da noče tam prebivati in da ne mara poslušati sitnih mladičev.

»Tako me odvedi v kako cvetko!«

Lastovica je bila od dolgega poleta trudna in je komaj čakala na počitek. Toda ni ji preostajalo nič drugega, nego da je zletela s kraljično k tulpi na bližnji vrt. A joj! Ta je dveri že zaprla in spala, vse trkanje je ni predramilo iz mehkih sanj.

»Jojmene, kaj bi sedaj?« je tarnala kraljična, »na cesti vendar ne morem prenočiti. O, da bi imela krono na glavi, bi me čakal vse drugačen sprejem. Kaj naj sirota počnem?«

»Samo to noč potrpi pri meni,« je prosila lastovica.

»Ne! Na noben način ne spim v tvoji luknji. Rajša prenočim na cesti!« Lastovica se je vsa v skrbeh ozirala naokrog in je zagledala rožni grm z enim samim cvetom. Takoj je šla s kraljično tjakaj. V tem cvetu je prebival rožni hrošč, a tisti čas, ko je lastovica prišla tja s kraljično, ga baš ni bilo doma. Njegova hišnica, stara mravlja, poštena duša, je sicer obema zatrjevala, da ne sme nikogar pustiti v stanovanje, toda ko lastovica le ni jenjala prositi, da bi smela Miris ondi prenočiti, in ko je končno tudi povedala, da je to kraljična, se je mravlja omehčala, odprla dveri in spustila kraljično noter.

Mala gospodična se je takoj udobno razširila po cvetnih sobanah; lastovici pa je še naročila, preden je ta odšla: »Pridi jutri pome, da pojdem na obiske.« — Ko je lastovica odletela, je kraljična zaspala.

Pozno ponoči je primotovilil hrošč domov. Jako je bil hud, ko mu je hišnica povedala, da je v njegovem stanovanju mlada dama. Nič ni pomagalo, da je bila princesa, zanj so bile vse ženske enake, bodisi pastirica — bodisi kraljica. Nobene ni maral! Zato je bil hud in je ozmerjal hišnico, da je neumna kakor človek. To je toliko zaleglo, kakor če človek človeka z oslom ali gosko pita. »Poiščem si drugo stanovanje,« je zagodrnjal in odšel v gostilno 'K mlaki', da si je s kapljo rose ohladil jezo. 'Pri mlaki' je bilo zbranih mnogo odličnih komarjev, in hrošč jim je jezen povedal, da mu je hišnica pustila neko kraljično v hišo.

»O, to kraljično si moramo pa ogledati,« so dejali komarji in odleteli k vrtnici. Skozi odprto okno so pokukali v sobo. »Bzzzz, bzzzz, bzzzz, kako je lepa,« so brenčali komarji med seboj. »Gotovo ima prav sladko in dobro kri!« In najdrznejši je dejal: »Jaz grem na pokušnjo!« Odbrenčal je v sobo in se vsesal kraljični v lice.

Toda kraljična je zavpila tako na moč, da je predrzni komar zbežal in z njim je zbežala vsa ostala druhal. Miris je javkala vso noč in si gladila skeleče in oteklo lice. Ko je zarana priletela lastovica ponjo, je dejala: »Taka ne morem na posete. Privedi mi takoj zdravnika.«

Lastovica je žurno odletela k rogaču, ki je bil znan vsenaokolo kot dober zdravnik, čeprav je imel za vsako bolezen takoj klešče pri roki. Spal je še, ko je prišla lastovica ponj, in zato je bil ves čemeran, ko ga je zbudila. Ni mu bilo všeč, da so ga iz spanja klicali k bolniku. Godrnjaje je vtaknil zdravila v žep in odletel z lastovico do vrtnice. Ko je zagledal kraljično, se mu je lice razvedrilo in prijazno je dejal: »Jaz te že ozdravim, a zato moraš postati moja nevesta.«

»Menda se ti je pamet prekucnila, starec!« se je razjarila kraljična. Rogača je to silno razjezilo. S kleščami je hlastnil proti njej in jo s tem tako prestrašil, da je na mestu omedlela. »Prav ti je,« se je zasmel rogač. »Sedaj pa glej, kako opraviš brez zdravnika. Jaz ne žugnem niti s tipalnico zate, ošabnica!« In je odšel.

Kraljična se je pa osvestila brez zdravnika in zdravil in tako ozdravela, da je šla že drugi dan lahko h kačjim pastiricam na obisk.

Kačje pastirice niso bile pripravljene na tako odličnega gosta. Krile niso imele še zlikanih in tudi umite in počesane še niso bile. Hitele so sicer, kar se je dalo, vendar so pustile gosta predolgo čakati. Kraljična tega ni bila vajena. Zaničljivo se je namrdnila in odšla, preden so jo utegnile pastirice sprejeti. Jezna se je vrnila domov. Doma jo je čakalo veselo iznenadenje. Mravlje so zvedele, da je tuja kraljična v deželi, in brž so jo povabile na južino.

V mravljišču so se za sprejem vršile živahne priprave. Ni kar tako sprejemati odličnih gostov! Stara mravlja, izkušena dama, pridna

in skrbna gospodinja, je vihtela neprestano omelo; snažila in ometala sobane, da se je vse kadilo. Deklam je ukazovala kakor general, in če se katera ni dovolj urno zasukala, jo je kar z omelom dregnila.

»Znosite vsa jajca v klet, da jih bo kraljična videla. Pazite, da ji katera ne stopi na vlečko ali da je katera ne polije, ko ji bo ponudila čaja. Če bi bila katera tako nerodna, jo pri priči odpustim iz službe.« — Popoldne je prišla kraljična. Ostrmela je, ko je videla toliko hodnikov v mravljišču. Svoj živ dan ne bi bila našla poti do sprejemnice, ko bi je ne bili že pri vhodu pričakovali gospodje mravljinci in jo spremili tja. Gospa mravlja jo je posadila na divan in potem so prinesli čaja; bila je seveda rosa, ki so jo imenovali mravljinci čaj. Ko so se najužinali, so vprašali kraljično, da li si hoče ogledati njih grad, to je mravljišče. Ako jo veseli, jo povedejo tudi v klet, da ji pokažejo jajčka. Kraljična pa je odklonila, češ, da ji hoja po temnih hodnikih škodi in da bi se v kleti lahko prehladila in dobila nahod. Mlade mravljice so se spogledovale in drezale med seboj, mladi gospodje mravljinci pa so sodili, da bi ne bila kraljična posebno dobra gospodinja.

»No, če je kraljična trudna, pa ostanimo v salonu in se kaj pametnega pomenimo,« je dejala stara mravlja, ki je bila babica mravljincev. »Medtem vsaj lahko kaj delamo!« Potegnila je nogavico iz žepa in začela plesti, da so pletilne igle kakor strele brzo švigale semintja. Druge mravljice so posnemale babico; nazadnje so vse pletle. Le kraljična je prekrizanih rok udobno sedela na divanu in zdehala.

»Nu, ali Vaša milost, gospodična kraljična, ne bi tudi malo pletla?« je pobarala gospa mravlja. Miris je odmajala z glavo, češ, da ne zna plesti. Gospa mravlja je pomilovalno zmajala z glavo in jo važno poučila: »Delo ne škodi mladosti!« Mravljice pa so se zopet drezale med seboj in smejale in ena je dejala: »Kraljična zna samo lenobo past!«

To ni bilo lepo, da so žalile gosta. Zato je kraljična vstala, namrdnila nasek in rekla: »Hvala za vašo ljubeznivost!« ter takoj odšla.

Doma je nekaj časa sedela sama in se jezila nad nevljudnostjo mladih mravljic, potem je pa prišla k njej v vas stara debela pajkulja s križem na hrbtu. Pajkulja je začela govoriti najprej o vremenu in o neznosni draginji, nazadnje pa je rekla: »Pravzaprav sem te prišla snubit za svojega sina, milostljiva kraljična. Videl te je, vseč si mu in rad bi svatoval s teboj. Bogat, priden in učen je. Tako bogat je, da ima polovico gozda prepreženega s svojimi mrežami. Najlepše muhe gredo v njegove zanke. Srečna boš, če ga vzameš, ker boš živela v izobilju.«

Kraljična pa ni hotela postati pajkova nevesta, muh sploh ni jedla. Zato je kratko odklonila: »Nočem!«

»Kaj,« se je raztogotila pajkulja, »torej tako, to se pravi, da kratko in malo mojega sina ne maraš. No, čakaj, jaz te že ukrotim.

Zamrežim te v hišo in te ne pustim iz nje, dokler se ne premisliš in ga ne vzameš.«

Toliko da kraljična ni omedlela na to pretnjo od groze. Vse moči je zbrala in zbežala v podstrešje k lastovici.

»Takoj domov, takoj domov!« je prosila. Težko je bilo lastovici zapustiti še negodne mladiče, a nič ni pomagalo. Rada je imela princeso, težko bi ji prošnjo odbila. Naposled pa je bila tudi kralju odgovorna zanjo. Izročila je svoje otroke v oskrbo sosed, ki je bila vdova in ni imela lastnih otrok in odletela s kraljično v daljno Afriko.

Kralj in kraljica sta slonela na verandi in mislila na svojega otroka. »Kje je neki zdaj?« je dejal kralj. Kraljica pa je samo globoko vzdihnila. Skrb za dete ji je že pobelila lase.

»Čivit, čivit, čivit«, se je oglasila lastovica in priletela mimo kraljice ter ji spustila hčerko v naročje. Oče in mati sta srečna božala in ljubkovala svoje dete, ki se je tako nepričakovano vrnilo živo in zdravo. — »Nu, kako je na severu?« sta vprašala.

»Oh, ni lepo. Kačje pastirice so me pustile čakati, mravlje so me zmerjale z lenobo in pajek se je hotel z mano oženiti. Niti deset lastovic me ne zmami več z doma.« — »To je dobro!« sta vzkliknila kralj in kraljica. »Sedaj bova živela vsaj brez skrbi.«

Princ Rožencvet, ki je noč in dan oprezal na pragu svojega gradu, kdaj se povrne ljubljena Miris, je takoj prišel k njej, snel svojo zlato krono z glave in jo molče položil kraljični pred noge. Proseče je vprl vanjo svoj pogled. To je pomenilo: »Ali hočeš biti moja?«

Kraljična je krono dvignila in to je pomenilo, da hoče. — Svatovščina je bila vesela, kakor so svatovščine vesele povsod, v daljni Afriki pa še posebno. Princ Rožencvet in kraljična Miris pa živita srečno, združena vse do današnjega dne in bosta živela do konca sveta.

